

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

216

Vragen van het lid **Van Veen** (VVD) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het artikel «Berger «plundert» oorlogsgraf»* (ingezonden 22 september 2016).

Antwoord van Minister **Bussemaker** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 17 oktober 2016).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Berger «plundert» oorlogsgraf»?¹

Antwoord 1

Ja

Vraag 2

Klopt het dat een Terschellinger scheepsberger het in 1916 gezonken slagschip Queen Mary heeft geplunderd?

Antwoord 2

Wij hebben hierover geen feitelijke informatie, anders dan het genoemde krantenbericht en berichtgeving die hierover in de Engelse media is verschenen. Hieruit blijkt dat het gaat om een zaak die reeds enkele jaren geleden speelde.

Vraag 3

Klopt het dat dit schip volgens zowel Britse als Nederlandse wetgeving met rust dient te worden gelaten?

Antwoord 3

De HMS Queen Mary is een oorlogsbodem van het Verenigd Koninkrijk die in 2006 als «protected site» onder de «Protection of Military Remains Act 1986» is aangewezen. De status van «protected site» is bedoeld om het wrak als oorlogsgraf voor de 1.266 omgekomen bemanningsleden te erkennen. Uit de aanwijzing mag, naast de grote waarde die aan het wrak als oorlogsgraf wordt toegekend, worden afgeleid, dat het Verenigd Koninkrijk de HMS Queen Mary nog steeds beschouwt als een van zijn oorlogsschepen en dat

¹ «Berger «plundert» oorlogsgraf», De Telegraaf, 21 september 2016. Verkregen via http://www.telegraaf.nl/binnenland/26649860/_Berger__plundert__oorlogsgraf__.html

het wrak dan ook soevereine immuniteit behoort te genieten. Het vernietigen of weghalen van (delen van) het schip zou daarom naast het verstoren van de laatste rustplaats van de bemanning tevens het vernietigen of wegnemen van eigendommen van de Britse staat zijn. De mogelijkheden voor Nederland om hiertegen op te treden zijn beperkt (zie ook vraag 6 en²).

Vraag 4

In hoeverre onderschrijft u de opvatting van de Britten dat hier sprake is van schending van een oorlogsgraf? Hoe beoordeelt u de ontstane ophef over de situatie?

Antwoord 4

Ja, die opvatting deel ik. Ik betreur het ten zeerste als inderdaad sprake is geweest van verstoring van het oorlogsgraf.

Vraag 5

Wat vindt u ervan dat naar verluidt de nabestaanden walgen van het idee dat de scheepsberger goed geld heeft verdiend aan deze en andere plunderingen?

Antwoord 5

Als inderdaad sprake is geweest van de in de berichten weergegeven feiten, kan ik me hun gevoel heel goed voorstellen.

Vraag 6

Biedt artikel 5.1 in de Erfgoedwet mogelijkheden om strafrechtelijk op te treden tegen verstoorders van archeologische monumenten onder water? Valt het verstoren van dit scheepswrak onder dit artikel? Gaat u optreden?

Antwoord 6

De Erfgoedwet biedt mogelijkheden om op te treden tegen het verstoren van archeologische monumenten, waaronder scheepswrakken, als deze zich in de territoriale zee of aansluitende zone bevinden. Het betreffende scheepswrak ligt echter in een gebied ver buiten de jurisdictie van Nederland. Artikel 5.1 van de Erfgoedwet is hier dus niet van toepassing. In dit geval kan Nederland dan ook niet zelfstandig optreden.

Mogelijk dat er na de voorgenomen ratificatie en implementatie van het UNESCO verdrag inzake cultureel erfgoed onder water uit 2001 meer mogelijkheden zullen zijn om overtredingen van Nederlandse staatsburgers aan te pakken.

Vraag 7

Kunt u toelichten welke partijen in dergelijke gevallen aangifte zouden kunnen doen van schending van een oorlogsgraf? Wat is de gebruikelijke aanpak? Bent u voornemens een zaak te starten?

Antwoord 7

Het Verenigd Koninkrijk kan voor de schending van een oorlogsgraf in dit geval alleen optreden tegen zijn eigen burgers. Het in de berichten genoemde schip vaart onder Panamese vlag. Voor zover het Verenigd Koninkrijk jurisdictie zou kunnen en willen claimen ten aanzien van (een van) de opvarenden, zou het Verenigd Koninkrijk zich in eerste instantie tot de vlagstaat moeten richten.

² «Berger «plundert» oorlogsgraf», De Telegraaf, 21 september 2016. Verkregen via http://www.telegraaf.nl/binnenland/26649860/_Berger__plundert__oorlogsgraf__.html